

POSTANOWIENIE

7 stycznia 2019 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w składzie:

Przewodniczący: SSA Robert Kuczyński (spr.)
Sędziowie: SA Barbara Staśkiewicz
SA Izabela Głowacka-Damaszko

po rozpoznaniu 7 stycznia 2019 r.
na posiedzeniu niejawnym
sprawy z wniosku U [REDAKTED] D [REDAKTED]
w przedmiocie protestu wyborczego
na skutek zażalenia wnioskodawczyni
na postanowienie Sądu Okręgowego w Świdnicy, Wydziału I Cywilnego
z 15 listopada 2018 r., sygn. akt I Ns 348/18

p o s t a n a w i a:

oddalić zażalenie.

SSA Barbara Staśkiewicz SSA Robert Kuczyński SSA Izabela Głowacka-Damaszko

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy, na podstawie art. 393 § 2 Kodeksu wyborczego (dalej: „k.w.”), pozostawił protest wyborczy wniesiony przez U [REDAKTED] D [REDAKTED] bez dalszego biegu z uwagi na przekroczenie 14-dniowego terminu do jego wniesienia.

W uzasadnieniu Sąd stwierdził, że zgodnie z przepisem art. 392 § 1 k.w., 14-dniowy termin do wniesienia protestu wyborczego winien być liczony od dnia podania do publicznej wiadomości przez komisarza wyborczego, w trybie określonym w art. 168 § 1 k.w., wyników wyborów na obszarze województwa. Obwieszczenie Komisarza Wyborczego we Wrocławiu o wynikach wyborów do rad na obszarze

województwa dolnośląskiego ukazało się w dniu 24.10.2018 r., natomiast protest wyborczy U [REDACTED] D [REDACTED] nadała w placówce pocztowej w dniu 7.11.2018 r. i wpłynął on do Sądu Rejonowego w Wałbrzychu w dniu 8.11.2018r. Wobec tego 14 dniowy termin do wniesienia protestu wyborczego, liczony od dnia 24.10.2018 r., upłynął 7.11.2018 r. W konsekwencji tego Sąd I instancji uznał, że protest wyborczy wpłynął do sądu z przekroczeniem 14 dniowego terminu do jego wniesienia, a zatem należało go pozostawić bez dalszego biegu.

Zażalenie na to postanowienie wniosła U [REDACTED] D [REDACTED], zarzucając Sądowi I instancji błąd w ustaleniach faktycznych, polegający na przyjęciu, że obwieszczenie Komisarza Wyborczego we Wrocławiu o wynikach wyborów do rad na obszarze Województwa Dolnośląskiego ukazało się w dniu 24 października 2018 r., podczas gdy faktycznie obwieszczenie to zostało opublikowane w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego w dniu 25 października 2018 r. Wskazując na powyższy zarzut skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia Sądu Okręgowego w Świdnicy.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie, aczkolwiek zarzuty w nim podniesione były trafne.

Protest wyborczy U [REDACTED] D [REDACTED] należało bowiem pozostawić bez rozpoznania z innych przyczyn, niż uczynił to Sąd I instancji. Wprawdzie argumentacja podniesiona w treści zażalenia okazała się uzasadniona, jednakże umknęło uwadze zarówno Sądu Okręgowego, że protest został wniesiony przez osobę, która nie wykazała uprawnienia do jego wniesienia (brak legitymacji procesowej). Ponieważ kwestie prawidłowości formalnej protestu wynikają z przepisów prawa materialnego Sąd odwoławczy władny jest brać je pod uwagę z urzędu, a zatem mógłby być pozostawiony bez rozpoznania z innych przyczyn.

Przystępując do rozważań merytorycznych, związanych z argumentacją zawartą w treści zażalenia, wskazać należy, że zgodnie z przywołaną już treścią art. 392 § 1 ustawy z 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz.U. z 2018r., poz. 754) protest wyborczy wnosi się na piśmie do właściwego sądu okręgowego za pośrednictwem właściwego sądu rejonowego, w terminie 14 dni od dnia podania do

publicznej wiadomości przez komisarza wyborczego, w trybie określonym w art. 168 § 1 wyników wyborów na obszarze województwa. W myśl zaś art. 169 k.w., obwieszczenie komisarza wyborczego ogłasza się w wojewódzkim dzienniku urzędowym oraz podaje do publicznej wiadomości przez rozplakatowanie odpowiedniego wyciągu z obwieszczenia na obszarze każdej gminy. Akt promulgacji obwieszczenia komisarza wyborczego w odpowiednim dzienniku urzędowym dla województwa, w którym miały miejsce wybory, jest równoznaczny z podaniem do publicznej wiadomości wyników wyborów w trybie cytowanego art. 392 § 1 k.w.

U [REDAKTOWANE] D [REDAKTOWANE] złożyła protest przeciwko ważności wyborów, których wyniki zostały opublikowane w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego w dniu 25 października 2018 r. (poz. 5201). Termin do złożenia protestu, określony w art. 392 § 1 k.w., upływał zatem w dniu 8 listopada 2018 r. Protest wpłynął do Sądu Rejonowego w Wałbrzychu w dniu 8 listopada 2018 r., a zatem w wyżej określonym terminie. Sąd Okręgowy błędnie zinterpretował przepisy ustawy, pomijając istotny dla rozstrzygnięcia zaistniałego sporu powołany art. 169 k.w. Wobec powyższego argumentacja skarżącej okazała się uzasadniona.

Tym nie mniej protest winien zostać pozostawiony bez rozpoznania z innych przyczyn, wskazanych poniżej.

W świetle art. 82 § 2 - 5 k.w., prawo wniesienia protestu przysługuje wyborcom, których nazwiska w dniu wyborów, były umieszczone w spisie wyborców w jednym z obwodów głosowania na obszarze danego okręgu wyborczego oraz przewodniczącemu właściwej komisji wyborczej i pełnomocnikowi wyborczemu. Stosownie natomiast do brzmienia art. 393 § 2 k.w., sąd okręgowy pozostawia bez dalszego biegu protest wyborczy wniesiony przez osobę do tego nieuprawnioną lub niespełniającą warunków określonych w art. 82 § 1 i art. 392.

Z przepisów tych wynika zatem jasno, że tylko osoba uprawniona może złożyć protest, a taką jest m.in. wyborca, którego nazwisko było w dniu wyborów umieszczone w spisie wyborców w jednym z obwodów głosowania.

Z tego względu merytoryczne rozpoznanie złożonego przez daną osobę protestu wyborczego poprzedzone jest obligatoryjnym badaniem spełnienia jego

formalnych warunków, w tym przede wszystkim oceną, czy wnoszący protest, w świetle prawa, mógł go faktycznie złożyć. Jako że rozpoznanie protestu wyborczego odbywa się w procesie cywilnym, konieczne jest zachowanie przez stronę wnoszącą aktów takiej staranności, by możliwe było stwierdzenie, że posiada ona legitymację czynną do złożenia protestu, a więc, że jest osobą do tego uprawnioną.

Nie jest wystarczające w tym względzie złożenie oświadczenia o umieszczeniu nazwiska U [REDACTED] D [REDACTED] w spisie wyborców w obwodzie głosowania nr 4 na obszarze okręgu wyborczego nr 12 oraz wskazanie adresu zamieszkania w miejscowości znajdującej się w danym obwodzie głosowania. Samo miejsce zamieszkania nie oznacza bowiem automatycznie tego, że dana osoba faktycznie była w dniu wyborów uwzględniona w spisie wyborców w tym obwodzie. Podobnie nie spełnia tych warunków wniosek dowodowy, zawarty w treści protestu wyborczego skarżącej, sprowadzający się do zobowiązania urzędnika wyborczego właściwego dla m. S [REDACTED] do przedłożenia spisu wyborców w ww. obwodzie, bowiem ciężar wykazania przesłanek materialnych, a do tych bezsprzecznie należy legitymacja procesowa czynna, warunkujących rozpoznanie merytoryczne żądania, spoczywa na osobie wnoszącej protest. Wniosek taki wypływa z analizy przepisów art. 18, 19, 26 - art. 28 i następnych k.w., które poświęcone są kwestii rejestrów wyborców i spisów wyborców.

Wyjaśnić w tym miejscu trzeba, że w kontekście prawa wybierania i prawa do bycia wybieranym istotne znaczenie ma rejestr wyborców, który obejmuje osoby stale zamieszkałe na obszarze gminy, którym przysługuje prawo wybierania. Wyborcy będący obywatelami polskimi zameldowanymi na obszarze gminy na pobyt stały są wpisywani do rejestru wyborców z urzędu (art. 18 k.w.), a wyborcy, którzy stale zamieszkują na obszarze danej gminy bez zameldowania na pobyt stały wpisywani są do rejestru wyborców, jeżeli złożą w tej sprawie w urzędzie gminy pisemny wniosek (art. 19 § 1 k.w.). Podobnie wyborcy stale zamieszkali na obszarze gminy pod innym adresem aniżeli adres ich zameldowania na pobyt stały na obszarze tej gminy również mogą być wpisani do rejestru wyborców pod adresem stałego

zamieszkania, jeżeli złożą w tej sprawie w urzędzie gminy stosowny wniosek (art. 19 § 3 k.w.).

Istotne jest, że rejestr wyborców służy do sporządzania spisu wyborców uprawnionych do udziału w danych wyborach. Zatem kształt spisu zależy zasadniczo od rejestru wyborców. W spisie wyborców znajdują się zatem nie tylko wyborcy zameldowani na pobyt stały na obszarze danej gminy, którzy nie złożyli wniosku o wpisanie do stałego rejestru wyborców w innym miejscu, ale też wyborcy wpisani do rejestru wyborców na własny wniosek. Taka osoba zostanie wpisana z urzędu do spisu wyborców w gminie, w której ujęta jest w rejestrze wyborców, sporządzonym dla obwodu głosowania właściwego dla miejsca zamieszkania wyborcy. Zgodnie bowiem z art. 28 § 1 pkt 1 k.w. wyborca, na jego pisemny wniosek wniesiony do urzędu gminy najpóźniej w 5 dniu przed dniem wyborów, jest dopisywany do spisu wyborców w wybranym przez siebie obwodzie głosowania na obszarze gminy właściwej ze względu na miejsce jego stałego zamieszkania.

Analiza tych przepisów prowadzi zatem do wniosku, że mimo zamieszkiwania danej osoby pod wskazanym adresem, czy też złożenia oświadczenia o istnieniu odpowiedniego zapisu w spisie wyborców właściwym dla miejsca zamieszkania wnioskodawczynie, może ona być jednak ujęta w innym spisie wyborców, niż to wynika z wskazanych przez nią informacji. Spis wyborców może ulegać modyfikacjom praktycznie do dnia wyborów.

Z tego względu zarówno podanie adresu zameldowania czy nawet stałego zamieszkania w miejscowości znajdującej się danym obwodzie głosowania, jak i złożenie oświadczenia o tym, że nazwisko wnoszącego protest umieszczone było w spisie wyborców w dniu wyborów, nie jest dostatecznym potwierdzeniem faktycznego ujęcia w spisie wyborców w danym obwodzie głosowania i z tego powodu nie wystarcza do wykazania legitymacji do wniesienia protestu wyborczego.

Zatem celem wykazania prawa podmiotowego do złożenia protestu wnioskodawczynie powinna była uzyskać od gminy, prowadzącej spis wyborców, będący równorzędnym ze spisem przekazanym Komisji (art. 26 § 11 cyt. ustawy), stosowne zaświadczenie. Ewentualnie, jako początek dowodu na piśmie można

uzyskać potwierdzenie z rejestru wyborców (art. 18 cyt. ustawy), na podstawie którego sporządzany jest spis wyborców (art. 26 § 10 cyt. ustawy) i powinny być one zgodne ze sobą (por. wyrok NSA 10.03.2016 r., II OSK 287/16). Przeprowadzenie tych dowodów w wysokim stopniu uprawdopodobniłoby uprawnienia z art. 82 § 2 cyt. ustawy.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy stwierdzić należy, że zgodnie z art. 82 § 3 k.w. protest przeciwko ważności wyborów na radnego może wnieść wyborca, którego nazwisko w dniu wyborów było umieszczone w spisie wyborców w tym konkretnym obwodzie głosowania na obszarze danego okręgu wyborczego, którego dotyczy jego protest. Umieszczenie w spisie wyborców powinno być wykazane dokumentem tj. zaświadczeniem o umieszczeniu w spisie wyborców. Tymczasem U [REDACTED] D [REDACTED] jako wnosząca protest tego nie wykazała, bowiem nie przedłożyła zaświadczenia wydanego przez wójta o umieszczeniu jej nazwiska w spisie wyborców w okręgu wyborczym nr 12. Tym samym nie został spełniony warunek określony w art. 82 § 3 k.w.

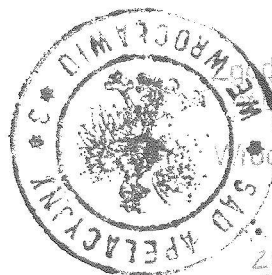
Wobec tego na podstawie art. 393 § 2 k.w., protest wyborczy wniesiony przez U [REDACTED] D [REDACTED] powinien być pozostawiony bez dalszego biegu, choć z innych przyczyn niż to wskazał Sad Okręgowy, co powoduje że samo rozstrzygnięcie odpowiada prawu choć jego uzasadnienie jest błędne.

Mając to na uwadze Sąd Apelacyjny, na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c., oddalił zażalenie.

SSA Barbara Staśkiewicz

SSA Robert Kuczyński

SSA Izabela Głowacka-Damaszko

Wierność niniejszego odpisu
oryginałem stwierdzam
Warszawa, dnia 24.01.1911

Z up. Kierownika Sekcji
Starszy Sędzią Sądowy
III Wydziału I Instancji Sądowej
Sędzią Izabela Głowacka-Damaszko

Katolka Sycz